Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра історії України

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	**ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ,** мова викладання **– українська**
Викладач	**Філінюк Анатолій Григорович**, завідувач кафедри історії України, доктор історичних наук, професор, (03849) 2-50-57; 067-264-98-76 ПІБ, посада, контактні телефони (за згодою)
Профайл викладачів	https://histua.kpnu.edu.ua/anatolii-hryhorovych-filiniuk/
E-mail:	afilinyuk@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/enrol/index.php?id=1732
Консультації	Групові щотижня за графіком кафедри історії України, індивідуальні – в другій половині кожного робочого дня

2. Анотація до курсу

Навчальний курс «**ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**» є обов'язковою освітньою компонентою загальної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення законодавчих і нормативно-правових актів, комплексу вимог, принципів, методів, засобів і прийомів, які дозволяють організаційно правильно, логічно та послідовно вибудовувати роботу аспірантів з виконання освітньо-наукової програми і здійснення наукового дослідження, пов'язаного зі здобуттям наукового ступеня доктора філософії з обраної галузі наук.

Курс представляє собою складову частину цілісної загальної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти усіх спеціальностей, що передбачає набуття ними здатності і готовності розв'язувати комплексні завдання в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності.

Це витікає з системного розуміння предмета організації наукової діяльності, яка включає в себе:

1) поглиблення і закріплення знань про НДР як про чітко організований комплекс дій, спрямований на отримання нових знань, котрі розкривають суть процесів, явищ у природі, суспільстві з метою їх використання в практиці;

2) знання і навички здобувачів третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти організувати, організовувати, організуватися та організовуватися на основі встановлених законодавчих і нормативно-правових актів, прийнятих правил і норм, накопиченого досвіду для планомірного, послідовно спрямованого виконання освітньо-професійної програми та досягнення визначених мети і завдань зі здобуття наукового ступеня доктора філософії відповідної галузі наук;

3) розуміння та усвідомлення необхідності зосередження, мобілізації, спрямування, налагодження, належного впорядкування своєї діяльності заради позитивного кінцевого результату, починаючи від прийняття рішення про вступ в аспірантуру і вибору і затвердження теми дисертаційного дослідження й до успішного захисту виконаної роботи та отримання диплому доктора філософії;

4) врахування аспірантами власних психологічних, вольових, етичних і естетичних особливостей (за*інтересованості, емоційності, інтуїції, уявлень, задоволеності тощо*) як важливої передумови результативної наукової діяльності.

Дисципліна вивчається на освітньо-кваліфікаційному рівні підготовки фахівця – доктора філософії з галузей наук у першому семестрі першого року навчання на денній і заочній формах навчання. Складається з двохзмістових модулів (блоків), які містять теоретичну і практичну частини:

1. **Сутнісні, законодавчі та нормативно-правові засади організації наукової діяльності**.

2. **Організаціяі технологія наукової діяльностізабезпечення підготовки та захисту дисертаційного дослідження.**

На вивчення навчальної дисципліни «**Організація наукової діяльності**» – на денній формі навчання передбачено для спеціальності 032 Історія та археологія 120 і для інших спеціальностей – 90 годин (відповідно 4 і 3 кредити ECTS), у тому числі 20 годин лекцій для всіх спеціальностей і 20 годин семінарських занять для спеціальності 032 історія та археологія і 10 годин семінарських занять – для всіх інших спеціальностей. Для самостійної роботиздобувачів третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти відведено відповідно по 80 і 60 годин. На заочній формі навчання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти спеціальності 032 Історія та археологія для вивчення навчальної дисципліни передбачено 8 годин лекційних і 8 годин семінарських занять й 104 години самостійної роботи; для всіх інших спеціальностей виділено по 6 годин лекційних і 6 годин практичних занять і 78 годин самостійної роботи. Вивчення дисципліни здобувачами третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти завершується складанням екзамену.

Самостійна робота здобувачів третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти включає не тільки підготовку до практичних занять із кожної теми, а й виконання творчих наукових завдань з обраних для дослідження тем дисертацій, що передбачає закріплення знань та умінь планувати, здійснювати пошук, накопичення, аналіз, структурування і використання джерел у наукових повідомленнях, доповідях, статтях, дисертації; аналіз і характеристику наукових публікацій з обраної теми, проведення самостійних міні-досліджень і вироблення особистої готовності, продуктивної дослідницької поведінки, пошукової активності, стійкого прагнення до творчого наукового пошуку, навичок цілеспрямованого, послідовного, систематичного виконання своїх обов'язків, оптимізації власної дослідницької роботи задля забезпечення високої результативності і професійного функціонування на всіх етапах реалізації освітньо-професійної програми, підготовки й захисту дисертації.

3. Мета та цілі курсу

Метазабезпечити здобувачів третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти стійкими знаннями теоретичних основ, головних проблем технології та організації науково-дослідної діяльності, формування у них навичок використання теоретичних концепцій і методологічного інструментарію в науково-дослідній роботі та оформленні різних типів історичних наративів (тези, доповідь, повідомлення, стаття, дисертація).

Завдання при вивченні навчальної дисципліни **Організація наукової діяльності»** полягають в:

• озброєнні здобувачів третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти сучасними знаннями та вміннями організаційного забезпечення підготовки й захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії з обраної спеціальності;

• засвоєнні ними основних понять, термінів і категорій правильної та результативної організації виконання освітньо-наукової програми і наукових досліджень, концепцій, теоретичних підходів і процедур реалізації досліджень за профілем обраної спеціальності;

• ознайомленні кожного здобувача третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти з найновішими теоретичними та методично-практичними підходами і порадами реалізації наукових досліджень від першого дня навчання в аспірантурі і до захисту дисертації й отримання диплома доктора філософії в галузі наук;

• закріпленні у майбутніх докторів філософії з обраної галузі наук стійких навичок і вмінь організації роботи з опублікованими джерелами, архівними документами й матеріалами, науковою і навчальною літературою та їх застосування у дослідницькій роботі.

4. Формат курсу

Навчальний курс «**Організація наукової діяльності**» –стандартний, є органічною частиною обов'язкової освітньої компоненти загальної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. В 2022–2023 навчальному році передбачено 120 годин (4 кредити) для спеціальності 032 Історія та археологія 120 і для інших спеціальностей – 90 годин (відповідно 4 і 3 кредити ECTS), у тому числі 20 годин лекцій для всіх спеціальностей і 20 годин семінарських занять для спеціальності 032 історія та археологія і 10 годин семінарських занять – для всіх інших спеціальностей. Для самостійної роботиздобувачів третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти відведено відповідно по 80 і 60 годин. На заочній формі навчання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти спеціальності 032 Історія та археологія для вивчення навчальної дисципліни передбачено 8 годин лекційних і 8 годин семінарських занять й 104 години самостійної роботи; для всіх інших спеціальностей виділено по 6 годин лекційних і 6 годин практичних занять і 78 годин самостійної роботи. Вивчення дисципліни здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти завершується складанням екзамену.

5. Результати навчання

Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у політичній сфері, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних політологічних знань та професійної практики.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01 Здатність фахово спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово у процесі наукової комунікації та досліджень.**;** ЗК 02 Розуміння сутності наукової діяльності, формування системного наукового світогляду, самостійного пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.; ЗК 03 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності; ЗК 04 Здатність самостійно проводити оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в політології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з політології та суміжних галузей.; ЗК 05 Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування наукового світогляду, загального культурного кругозору, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, міжкультурної толерантності, керування загальнолюдськими цінностям ЗК 07 Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми, розробляти та управляти проєктами.; ЗК08 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, оцінки сучасних наукових досліджень; здійснення критичного аналізу знання та генерувати нові ідеї (креативність) в обраній

	галузі.; ЗК 10 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті, у наукових структурах/закладах, використовувати сучасні методи і технології, креативне мислення, високий рівень культури мовлення, організаційну культуру, професійну компетентність, організаторські та комунікативні здібності, володіння технікою, професійними вміннями для передачі наукових знань майбутнім фахівцям у галузі соціально-поведінкових наук під час освітнього процесу у ЗВО з дотриманням аспірантоцентрованого підходу у навчанні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК 02 Поглиблене знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології та володіння категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки;

Прогнозовані результати вивчення навчального курсу:

ПРН 01 Опанувати універсальними навичками дослідника, достатніми для проведення фундаментальних і прикладних досліджень, розробки, організації та управління науковими проєктами та/або науковими дослідженнями, презентації їх результатів у професійному середовищі через сучасні форми наукової комунікації;

ПРН 03 Мати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику та академічну доброчесність;

ПРН 09 Вміти застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст,цілі навчання, способи їх досягнення, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	**Характеристика навчального курсу**	
	денна форма навчання	**заочна форма навчання**
Освітня програма, спеціальність	Спеціальність 032 Історія та археологія / інші спеціальності	Спеціальність 032 Історія та археологія / інші спеціальності
Рік навчання/ рік викладання	Перший /2022-2023	Перший/2022–2023
Семестр вивчення	перший	перший
нормативна/вибіркова	нормативна	нормативна
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС / 3 кредити ЄКТС	4 кредити ЄКТС / 3 кредити
Загальний обсяг годин	120 год. / 90 год.	120 год. / 90 год.
Кількість годин навчальних занять	40 год. /30 год.	12 год. / 12 год.
Лекційні заняття	20 год. / 20 год.	8 год. / 6 год.
Практичні заняття	20 год. / 10 год.	8 год. / 6 год.
Семінарські заняття	0 год.	0 год.
Лабораторні заняття	0 год.	0 год.
Самостійна та індивідуальна робота	80 год. / 60 год.	104 год. / 78 год.

Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

7. Пререквізити курсу

Навчальна дисципліна «**Організація наукової діяльності**» завершує теоретичну і практичну підготовку здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спрямовану на реалізацію завдань з підготовки та захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі обраної науки. Оскільки навчальна діяльність аспіранта пов'язана з виконанням освітньо-наукової програми і підготовкою кваліфікаційної роботи доктора філософії з обраної галузі науки, яка є індивідуальним, самостійним науковим дослідженням на актуальну, теоретично і практично важливу тему, то засвоєння знань і формування навичок і умінь під час вивчення дисципліни найбільш ефективно реалізується в контексті обраної теми дослідження.

У процесі засвоєння курсу робиться акцент на міждисциплінарні зв'язки, враховуючи що до вступу в аспірантуру майбутні фахівці рівня доктора філософії вже засвоїли низку навчальних дисциплін. Поглиблення знань про логіку процесу наукового дослідження, технологію, інформаційне, психологічне та етичне забезпечення наукової діяльності, теоретичні підходи, принципи, методи дослідницької роботи передбачено реалізовувати через призму оптимізації і належної результативності наукових досліджень, котрі активно використовуються в сучасній вітчизняній і зарубіжній науці. Тому навчальна робота зіздобувачами вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня має чітке практичне спрямування й передбачає осмислене розуміння всього масиву інформації та кожного елемента організації дослідницької діяльності.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання спеціального програмного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем, зокрема в онлайн-режимі. Під час навчального процесу (лекцій і практичних занять) передбачено використання мультимедійної дошки, комп'ютера, ноутбука та авторських презентацій навчальних тем.

9. Політики курсу

Вивчення навчального курсу «**Організація наукової діяльності**» шляхом проведення лекційних і практичних занять, які є обов'язковими для кожного здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти або виконання кожним із них індивідуальних завдань щодо засвоєння всього обсягу його завдань за допомогою окремих консультацій, вивчення пропущених занять та особистих відповідей в усній або письмовій формі із занесенням у журнал відповідних оцінок. Крім того, передбачено практику періодичного індивідуального і перехресного усного опитування, виконання практичних індивідуальних і самостійних завдань. При цьому робиться акцент на дотриманні здобувачами третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти норм професійної етики, наукової доброчесності і недопущення будь-якого прояву плагіату, самоплагіату, фальсифікації чи фабрикації.

Викладач подає особистий приклад щодо дотримання академічної доброчесності, передбачає і орієнтує в цьому здобувачів третього (освітньо-наукового) рівнявищої освіти з допомогою обов'язкового: а) посилання на використані літературу та джерела; б) дотримання вимог законодавства і нормативно-правових актів України про авторське право і суміжні права; в) надання достовірної інформації про сучасні підходи до технології та організації наукових досліджень, джерел використаної інформації та власну науково-педагогічну діяльність; г) контроль за дотриманням академічної доброчесності; д) виключно об'єктивного оцінювання результатів навчання.

У межах своїх можливостей буде організовуватись контроль за дотримання аспірантами академічної на наукової доброчесності через: а) з'ясування, чи навчальні завдання виконувались ними самостійно; б) уточнення посилань на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, інтерпретацій, точок зору, висновків тощо; в) дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; г) володіння достовірною інформацією про результати власної навчальної і наукової діяльності; формування вмінь і навичок пошуку, накопичення й використання наукової інформації.

Особлива увага приділяється методичному забезпеченню з допомогою опорних лекцій, посібників, методичних рекомендацій, надання списку рекомендованої літератури,

зокрема через надання доступу до електронної бази даних кафедри, використання мультимедійних презентацій, довідково-інформаційних інтернет-джерел та ін.

10. Схема курсу

Для здобувачів денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього для здобувачів спец. 032 / всіх спеціальностей	у тому числі				
		лекційні заняття для всіх здобувачів	практичні заняття для здобувачів спеціальності 032 / інших спеціальностей	лабораторні заняття	самостійна роботадля здобувачів спеціальності 032 / інших спеціальностей	індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. **Сутнісні, законодавчі та нормативно-правові засади організації наукової діяльності:**						
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання навчального курсу «Організація наукової діяльності».	12/9	2	2 / 0	-	8 / 7	-
Тема 2. Законодавче та нормативно-правове забезпечення організації наукової діяльності.	12/9	2	2 / 2	-	8 / 5	-
Тема 3. Формування вченого як особистості, режим, академічна доброчесність і етика його наукової діяльності.	12/9	2	2 / 2	-	8 / 5	-
Тема 4. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів Україні.	12/9	2	2 /0	-	8 / 7	-
Тема 5. Організаційні засади наукового процесу аспіранта	12/9	2	2 / 0		8 / 7	
Разом за змістовим модулем 1	60/45	10	10 / 4	-	40 / 31	-
Змістовий модуль 2. **Організаціяі технологія наукової діяльності забезпечення підготовки та захисту дисертаційного дослідження:**						
Тема 6. Інформаційне та організаційно-технологічне забезпечення наукової діяльності.	12/9	2	2/0	-	8/7	-
Тема 7. Організація пошуку, накопичення і обробки наукової інформації по темі дисертації.	12/9	2	2	-	8/5	-
Тема8. Робота над публікаціями по темі дисертаційного дослідження та дотримання академічної доброчесності.	12/9	2	2/0	-	8/7	-
Тема 9. Вимоги до змісту, структури та оформлення результатів дослідження в рукописі дисертації	12/9	2	2/2	-	8/5	-
Тема 10. Технологія та організаційне забезпечення подання і захисту дисертації.	12/9	2	2/2		8/5	

Разом за змістовим модулем 2	60/45	10	10/6	-	40/29	-
Всього годин	**120/90**	**20**	**20/10**	**-**	**80/60**	**-**

Для здобувачів заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**					
	Усього для здобу-вачів спец. 032 / всіх спеціальностей	**у тому числі**				
		лекційні заняття для спеціальності 032 / всіх здобувачів	**практичні заняття для здобувачів спеціальності 032 / інших спеціальностей**	**лабораторні заняття**	**самостійна робота для здобувачів спеціальності 032 / інших спеціальностей**	**індивідуальна робота**
Змістовий модуль 1. **Сутнісні, законодавчі та нормативно-правові засади організації наукової діяльності:**						
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання навчального курсу «Організація наукової діяльності».	12/9	2/2	0 / 0	-	10 / 7	-
Тема 2. Законодавче та нормативно-правове забезпечення організації наукової діяльності.	12/9	0/0	2 / 0	-	10 / 9	-
Тема 3. Формування вченого як особистості, режим, академічна доброчесність і етика його наукової діяльності.	12/9	0/0	2 / 2	-	10 / 7	-
Тема 4. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів Україні.	12/9	0/0	0 /0	-	12 / 9	-
Тема 5. Організаційні засади наукового процесу аспіранта	12/9	2/0	0 / 0		10 / 9	
Разом за змістовим модулем 1	60/45	4/2	4 / 2	-	52 / 41	-
Змістовий модуль 2. **Організація і технологія наукової діяльності забезпечення підготовки та захисту дисертаційного дослідження:**						
Тема 6. Інформаційне та технологічне забезпечення наукової діяльності аспіранта.	12/9	2/2	0/0	-	10/7	-
Тема 7. Організація пошуку, накопичення і обробки наукової інформації по темі дисертації	12/9	0/0	0/0	-	12/9	-
Тема 8. Робота над публікаціями по темі дисертаційного дослідження та дотримання академічної доброчесності	12/9	0/0	2/2	-	10/7	-
Тема 9. Вимоги до змісту, структури та оформлення результатів дослідження в рукописі дисертації	12/9	2/2	2/2	-	8/5	-
Тема 10. Технологія та організаційне забезпечення подання і захисту дисертації.	12/9	0/0	0/0		12/9	
Разом за змістовим модулем 2	60/45	4/4	4/4	-	52/37	-

Всього годин	**120/90**	**8/6**	**8/6**	**-**	**104/78**	**-**

Рекомендована література

Основна

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. /[за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є Артюхова, І. О. Дегтярьової]. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 170 с.

2. Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.

3. Бобилєв В. П., Іванов І. І., Пройдак Ю. С. Методологія та організація наукових досліджень: підруч. Дніпро : ІМА-пресс, 2014. 644 с.

4. Бхаттачерджи А., Ситник Н. І. Методологія і організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках : навч. посіб. Київ : Ун-т Південної Флориди, вид-во НТУ України «Київський політехнічний інститут», 2016. 159 с.

5. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

6. Григорук П. М., Хрущ Н. А. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Кондор, 2017. 206 с.

7. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Харків : ХНАУ, 2017. 272 с.

8. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків: Право, 2017. 448 с.

9. Догадайло Я. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Харків : ХНАУ, 2017. 87 с.

10. Євтушенко М. Ю., Хижняк М. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 350 с.

11. Ковалів Ю. І. Абетка дисертанта: методологічні принципи написання дисертації: посіб. Київ : Твімінтер, 2009. 458 с.

12. Колоїз Ж. В. Академічне письмо та риторика : практикум. Кривий Ріг : КДПУ, 2018. 196 с.

13. Конверський А. Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2016. 352 с.

14. Корольова Т. Організація наукових досліджень в університетах: стан і розвиток // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2019. № 2 (203). С. 46–53.*

15. Майборода В. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практ. посіб. /[авт. кол. : В. Майборода, О. Ярошенко, Ю. Скиба ; за ред. О. Ярошенко]. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.

16. Мальська М. П. Організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2017. 136 с.

17. Мельник О. О. Інтелектуальна власність. Конспект лекцій. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2020. 215 с.

18. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. /[С. Е. Важинський, Т. І. Щербак]. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

19. Методологія дисертаційного дослідження. Мовні особливості наукового стилю : навч. посіб. /[упоряд. Чорний І. В., Перцева В. А., Голопич І. М.]. Харків : ХНУВС, 2019. 272 с.

20. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. /[І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2)]. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

21. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. /[уклад. В. М. Михайлов та ін.]. Харків : ХДУХТ, 2014. 220 с.

22. Мокін Б. І., Мокін О. Б. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. 2-ге вид., змін. та доповн. Вінниця: ВНТУ, 2015. 317 с.

23. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) /[уклад.: О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань]. Харків : Право, 2019. 40 с.

24. Омецінська І. Я. Конспект лекцій з курсу «Методика виконання дисертаційної роботи (PhDThesisProspectus)» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 80 с.

25. Омецінська І. Я. Методика виконання дисертаційної роботи: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 112 с.

26. Омецінська І. Я. Тестові завдання з дисципліни «Методика виконання дисертаційної роботи (PhDThesisProspectus)» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 26 с.

27. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів /[за ред. А. Є. Конверського]. Київ : Центр учб. літ., 2010. 352 с.

28. Основи наукових досліджень у прикладних задачах : навч. посіб. для студ. ВНЗ /[Л. О. Кривопляс-Володіна [та ін.] ; Нац. ун-т харч. технологій]. Київ : Сталь, 2016. 272 с.

29. Організація та методологія наукових досліджень: навч. посіб. /[А. Є. Конверський, В. І. Лубський, Т. Г. Горбаченко та ін. ; за ред. А. Є. Конверського]. Київ : ЦУЛ, 2010. 352 с.

30. Остапчук М. В., Рибак А. І., Ванюшкін О. С. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Одеса: Фенікс, 2014. 375 с.

31. Партико З. В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації : навч. посіб. Запоріжжя : КПУ, 2015. 235 с

32. Пілюшенко В. Л., Шкрабак І. В., Славенко Е. І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навч. посіб. Київ : Лібра, 2004. 344 с.

33. Поворознюк А. І., Панченко В. І., Філатова А. Є. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Харків : НТМТ, 2016. 192 с.

34. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навчально-методичний посібник. Київ : НАДУ, 2008. 184 с.

35. Сущенко Л. О. Організація науково-дослідної роботи майбутніх педагогів: теорія і практика : монографія. Запоріжжя : КПУ, 2012. 360 с.

36. Філінюк А. Г. Підготовка та публічна презентація дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії з спеціальності 032 Історія та археологія: методичні поради. Вид. 2-ге, переробл. і доп. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута» 2022. 32 с.

37. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2016. 151 с.

38. Шейко В. М., Кушнаренко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підруч. 6-те вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2011. 311 с.

Допоміжна література

39. Авторське право і суміжні права в Європі: монографія /[Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, О. В. Жувака]. Київ : Логос, 2012. 696 с.

40.Законодавство України у сфері інтелектуальної власності (Верховна Рада України, Комітет з питань науки і освіти) /[упор. Г. О. Андрощук, М. М. Шевченко, Б. Г. Чижевський, С. В. Семенюк]. Київ : Парламентське видавництво, 2013. 704 с.

41. Майборода В. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практ. посіб. /[авт. кол. : В. Майборода, О. Ярошенко, Ю. Скиба ; за ред. О. Ярошенко]. Київ : Ін-т вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.

42. Мартинов С. Ю., Орлов В. О. Інформаційні технології в наукових розробках: навч. посіб. /[Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування]. Рівне : НУВГП, 2013. 182 с.

43. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми : СНАУ, 2020. 220 с.

44. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / [укладачі: Н.В. Рашкевич, Ю.А. Отрош]. Харків, 2022. 291 с.

45. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. /[Укоопспілка, Львів. комерц. акад. ; уклад. І. Вдовичин]. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. 247 с.

46. Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування) : навч. посіб. /[Л. Г. Ліпич, С. М. Бортнік, І. Г. Волинець та ін. ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич]. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.

47. Основні методи наукових досліджень / [М. М. Касьян [та ін.; під заг. ред. С. В. Подкопаєва, М. М. Касьяна]. Донецьк : Ноулідж, Донец. від-ня, 2010. 197 с.

48. Омецінська І. Я. Конспект лекцій з курсу «Методика виконання дисертаційної роботи (PhDThesisProspectus)» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 80 с.

49. Савченко В., Шестаковська Т. Наукове дослідження: задум, реалізація, результати : монографія. Мена : Домінант, 2013. 271 с.

50.Селігей П. Світло і тіні наукового стилю: Монографія /[НАН України. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні]. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 627 с.

51. Сурмин Ю. П., Бидзюра И. П. Учебник для ученого. Методология и логиканаучногоисследования : учебникдзюра. Киев : Прінт Сервіс, 2014. 847 с.

52. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практ. посіб. /[авт. кол. : В. Майборода, О. Ярошенко, Я. Скиба ; за ред. О. Ярошенко]. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.

53. Трансфер технологій : підруч. /[А. А. Мазаракі, Г. О. Андрощук, С. І. Бай та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі]. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 556 с.

54. Уведення в науково-педагогічну діяльність: навч. посіб. /[В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик, І. С. Накашидзе]. Дніпро : ЛІРА, 2018. 120 с.

55. Ходаківський Є. І., Якобчук В. П., Литвинчук І. Л. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 276 с.

56. Хоружий Г. Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 320 с.

57. Чернишова Є. Р. Основи наукознавства (дорожня карта наукового керівника) : наук.-метод. посіб. /[Нац. акад. пед. наук України, Ун-т менеджменту освіти]. Київ : ДВНЗ «Ун-т менеджменту освіти». Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 254, [1] с.

Інформаційні ресурси

58. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету /[Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова]. Київ : Таксон, 2016. 234 с. // *URL: http://www.univer.kharkov.ua/iiTiages/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf*

59. Етичний кодекс ученого України // *URL : https://www.znu.edu.ua/etychnyj-kodex-uchenogo-Ukrajiny.pdf*

60. Конституція України від 28.06.1996 р. (зі змінами і доповненнями) // *URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр.*

61. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792-XII // *URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12*

62. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» від 18 грудня 2019 р. // *URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/392-IX*

63. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» // *URL : https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19*

64. Вимоги до оформлення дисертацій, затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 // *URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#n91*

65. Вимоги до опублікованої монографії, що подається на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук: наказ Міністерства освіти і науки України від 23.09.2019 р. № 1086/34058 // *URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE34058.html*

66. Етичний кодекс ученого України // *URL : https://www.znu.edu.ua/etychnyj-kodex-uchenogo-Ukrajiny.pdf*

67. Наказ Міністерства освіти і науки України № 13 від 14.01.2016 Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам // *URL : https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16*

68. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії. Затверджений постановою Кабінету Міністрів України 12 січня 2022 р. № 44 // *URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text*

69. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах). Затверджений постановою Кабінету Міністрів України 19 травня 2023 р. № 502 // *URL :https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2023-%D0%BF#Text*

70. Про затвердження вимог до оформлення дисертації : Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 // *URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17.*

71. Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України : Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.01.2018 р. № 32 // *URL : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0148-18*

72. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах). Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 // *URL : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248945529*

73. Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам. Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.01.2016 р. № 13 / Міністерство освіти і науки України // *URL : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16.*

74. Про затвердження форм документів атестаційної справи здобувача ступеня доктора філософії : Наказ Міністерства освіти і науки України від 22 квітня 2019 р. № 533 // *URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-19#Tex*

75. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук: наказ МОН України від 23.09.2019 р. № 1220 // *URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19*

76. Щодо розміщення повідомлень при прийом дисертацій до захисту : Лист Міністерства освіти і науки України від 26 вересня 2019 р. № 1/9–606 // *URL : https://www.onaft.edu.ua/download/dissertation/letter_mon_%E2%84%96%201_9_601-29.09.2019.pdf*

11. Система оцінювання та вимоги.

Увесь навчальний курс оцінюється в 100 балів. У поточне оцінювання включаються: семінарські заняття – 20 балів, модульна контрольна робота – 20 балів, самостійна робота – 10 балів, індивідуально-дослідні завдання – 10 балів, екзамен – 40 балів.

<table>
<tr><td colspan="4">Поточний і модульний контроль (100 балів)</td><td></td><td>Сума</td></tr>
<tr><td colspan="4">Зв обидва змістові модулі 1 (60 балів)</td><td></td><td rowspan="4">100 балів</td></tr>
<tr><td>Поточний контроль</td><td>МКР</td><td>Самостійна робота</td><td>Індивідуально-дослідні завдання</td><td>Всього</td></tr>
<tr><td>20 балів</td><td>20 балів</td><td>10 балів</td><td>10 балів</td><td>60 балів</td></tr>
<tr><td colspan="4">Екзамен</td><td>40 балів</td></tr>
</table>

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти проводиться у відповідності до таблиці шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
			екзаменаційна	залікова
90-100	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		Незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти з навчальної дисципліни

При оцінюванні рівня знань здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями)» та «Положення про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка», аналізу підлягають:

- **характеристики відповіді**: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- **якість знань** (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- **ступінь сформованості уміння поєднувати теорію і практику** під час розгляду ситуацій, практичних задач, в процесі політичної комунікації і соціалізації;
- **рівень володіння розумовими операціями**: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- **досвід творчої діяльності**: уміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- **самостійна робота**: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, уміння добувати інформацію з різноманітних джерел (нормативні, програмові; нормативні, преса), робота з комп'ютерною технікою, системою Internet.

Дані критерії є підставою для оцінювання рівня знань, умінь і навичок здобувачів третього (освітньо-наукового)рівня вищої освіти на навчальних заняттях за 12-бальною системою:

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-баль-ною шка-лою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, котрі потребують відповіді «так» чи «ні».
	2	Здобувач третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в навчальній або науковій літературінеобхідну відповідь.
	3	Здобувач третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити та пояснити його; орієнтується у поняттях і категоріях; проте самостійне опрацювання навчального матеріалу в нього викликає значні труднощі.
	5	Здобувач третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення найважливіших понять, категорій (проте допускає окремі помилки); вміє працювати з навчальною і науковою літературою, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі його висновки не зовсім логічні і не завжди послідовні.
	6	Здобувач третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, явища і процеси, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання простих дослідницьких завдань за допомогою додаткових джерел.
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Здобувач третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоретичними положеннями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє

		наводити фактичний матеріал на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, підготувати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
	8	Знання здобувача третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати факти та джерела, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
	9	Здобувач третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє узагальнювати, аналізувати та систематизувати навчальну і наукову інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, документальні джерела; формулює теоретичні положення; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навчальні і дослідницькі навички.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції і суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв’язує творчі дослідницькі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Здобувач третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв’язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
	12	Здобувач третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв’язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв’язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-

		дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Якщо здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0, 1, 2, 3, отримані на навчальних заняттях і не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60 % від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач третього (освітньо-наукового)рівня вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не виставляються, за семінарські, індивідуальні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувачу третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, у журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Здобувач третього (освітньо-наукового)рівнявищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і за результатами поточного контролю має академічну заборгованість. Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувач вищої освіти другого, магістерського рівня повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого (10, 11, 12) рівнів.